

Kuratorium Oświaty w Warszawie

Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOG.571.228.2017.DP

Protokół kontroli

1. Kontrolę przeprowadzono w Szkole Podstawowej nr 3 im. Miry Zimińskiej - Sygietyńskiej w Pruszkowie, al. Wojska Polskiego 34, której dyrektorem jest Pani Ewa Łukasik.
2. Kontrolę w dniu 4 stycznia 2018r. przeprowadziły Pani Dominika Piórczyńska wizytator i Pani Elżbieta Bąkowska starszy wizytator Wydziału Kształcenia Ogólnego na podstawie upoważnienia z dnia 22.12.2017r. wydanego przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
3. Numer wpisu do księgi kontroli szkoły: 31
4. Tematyka kontroli: **Zgodność z przepisami prawa przestrzegania praw dziecka i ucznia, w szczególności w zakresie zapewnienia uczniom bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, w związku z interwencją, która wpłynęła do Kuratorium Oświaty w Warszawie**

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 2198 ze zm.),
 - ustawa z dnia 14 grudnia 2016 . Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz. 59 ze zm.),
 - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r., Nr 6, poz. 69 ze zm.),
 - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658).
5. W trakcie kontroli przeprowadzono rozmowę z dyrektorem i wicedyrektorem szkoły, oraz przeanalizowano dokumenty szkolne w zakresie tematyki kontroli:
 - Statut szkoły
 - Dzienniki lekcyjne klasy 2e, 3b w roku szkolnym 2017/2018
 - Program wychowawczo-profilaktyczny
 6. Opis ustalonego stanu faktycznego, w tym stwierdzone nieprawidłowości

W § 14, § 62 Statutu Podstawowej nr 3 im. Miry Zimińskiej - Sygietyńskiej w Pruszkowie znajdują się zapisy odnośnie bezpieczeństwa.

Zapisy odnośnie praw ucznia znajdują się w § 53 statutu. Tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia opisany jest w § 55: „1. Jeśli prawa ucznia zostały złamane, a uczeń nie może znaleźć rozwiązania tej sytuacji, o pomoc zwraca się kolejno

Parafy*.....
kontrolującego/yh dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

do wychowawcy, pedagoga i dyrektora. 2. Kiedy do złamania prawa doszło pomiędzy uczniami, wychowawca oddziału: 1) zapoznaje się z opinią stron; 2) podejmuje mediacje ze stronami sporu przy współpracy z pedagogiem w celu wypracowania wspólnego rozwiązania polubownego; 3) w przypadku niemożności rozwiązania sporu, wychowawca oraz pedagog przekazują sprawę dyrektorowi; 4) jeśli na wcześniejszych etapach postępowania nie doszło do ugody pomiędzy uczniami, ostateczną decyzję co do sposobu rozwiązania sporu podejmuje dyrektor. 3. W przypadku, gdy do złamania praw ucznia doszło przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły, uczeń zgłasza sprawę kolejno do wychowawcy, pedagoga i dyrektora, którzy: 1) zapoznają się z opinią stron; 2) podejmują działania mediacyjne ze stronami, w celu wypracowania wspólnego polubownego rozwiązania; 3) jeśli na wcześniejszych etapach postępowania nie doszło do ugody pomiędzy stronami, dyrektor podejmuje ostateczną decyzję co do sposobu rozwiązania sprawy. 4. Szkoła ma obowiązek chronienia ucznia, który zwraca się o pomoc w przypadku łamania jego praw."

W powyższych zapisach nie określono terminu załatwienia skargi, **co jest niezgodne z art. 98 ust. 1 pkt 17 prawa i obowiązki uczniów**. Należy ten termin dookreślić.

„Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 3 im. Miry Zimińskiej - Sygietyńskiej w Pruszkowie” został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr 3 Rady Rodziców w dniu 27 września 2017r. w porozumieniu z Radą Pedagogiczną.

Dyrektor poinformował, że program ten powstał na podstawie rozmów z wychowawcami klas, które weszły w skład nowo powstałej Szkoły Podstawowej nr 3, ankiet wśród rodziców, uczniów i nauczycieli oddziałów gimnazjalnych.

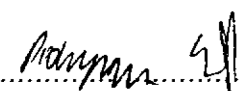
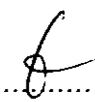
W programie wychowawczo-profilaktycznym określono:

„Cel wychowania: Przeciwdziałanie patologii i niedostosowaniu społecznemu
Szczegółowe cele wychowawcze; Zadanie: Kształcenie umiejętności przewidywania zagrożeń społecznych; Formy realizacji: 1) ogólnoszkolne i klasowe programy profilaktyczne dotyczące przemocy, agresji i uzależnień 2) zajęcia warsztatowe"

Dyrektor nie okazał wskazanych w programie „ogólnoszkolnych i klasowych programów profilaktycznych dotyczących przemocy, agresji i uzależnień"

W „Programie wychowawczym klasy 2e” w zadaniu wychowawczym „Kształtujemy postawy obywatelskie” wskazano tematy zajęć: „Piłem, brałem”, projekt „Cyberprzemoc – bądź bezpieczny w sieci”.

W Programie wychowawczym klasy 3b wskazano zadania wychowawcze: „Młodość bez narkotyków”, „Przemoc istnieje wśród nas” („Agresja, jej przejawy, określenie zachowań agresywnych”, „Agresja w nowym otoczeniu”), „Agresji rówieśniczej mówimy: STOP”.

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

Wychowawcy powyższych klas podczas zajęć z wychowawcą zrealizowali następujące tematy:

- w dzienniku lekcyjnym klasy 2e wpisane są:

25.09. Przypominamy sobie prawo szkolne, nowe prawa i obowiązki. Prawa ucznia i prawa dziecka.

16.10. O godności. Jak radzić sobie w sytuacji doświadczenia hejtu.

04.12. Warsztaty na temat cyberprzemocy – Fundacja Nowoczesna Polska.

18.12. Omówienie zasad korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych i innych urządzeń w szkole. Szkolny kodeks dobrego zachowania.

- w dzienniku lekcyjnym klasy 3b wpisane są:

20.09. Przypomnienie najważniejszych dokumentów regulujących pracę szkoły (prawo szkolne).

20.09. Prawa dziecka i prawa ucznia. Przypomnienie i omówienie procedur ewakuacyjnych.

25.10. Czym są i jak powstają stereotypy.

20.11. Jak zapobiegać przejawom agresji.

06.12. Omówienie zmian w statucie. Hejtowanie w sieci.

13.12. Zapoznanie ze zmienionymi zasadami korzystania z urządzeń elektronicznych.

Przeprowadzono ankietę wśród 45 uczniów dwóch losowo wybranych klas drugiej i trzeciej. Dyrektor poinformował, że ich rodzice wyrazili na to zgodę.

Ankietowani uczniowie deklarują, że:

- znają prawa i obowiązki ucznia (41/45);
- mają prawo w szkole wyrazić swoje zdanie, wygłosić swój pogląd, wystąpić w swojej sprawie (34/45); 3 uczniów wyraziło przeciwną opinię, 3 uczniów odpowiedziało nie wiem, 2 uczniów nie zaznaczyło żadnej odpowiedzi, ale został dopisany komentarz, że nie na wszystkich lekcjach.

W opinii blisko połowy (22/45) respondentów **nauczyciele nie traktują uczniów jednakowo** („w pierwszej klasie niektórzy nauczyciele szufladkują uczniów na pupili i resztę, a potem przez kolejne lata nie traktują ich równo”, „uczniowie są szufladkowani pod względem zachowania i ocen z przedmiotów jeśli kilka uczennic z naszej klasy ma

c

L

L

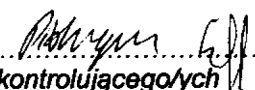
C

C

F

S

"

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

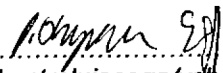
ale już innych uczniów gnoją lub podwyższają oceny swoim ulubieńcom.", „Bo jedni traktują lepiej a inni gorzej w zależności jak kto się uczy”).

Zdaniem blisko połowy (20/45) ankietowanych uczniów **zdarzyło się, że potraktowano ich inaczej niż innych** („kiedy była odpowiedź ustna Pani zadawała mi masę pytań i może na ¼ odpowiadałam/łem i dostałam/łem 1, innej/innemu uczennicy/uczniowi zadała 3, 4 pytania i powiedziała siadaj 2 a odpowiadała/ł może na jedno”, „byłam/łem pogrążona/ny i czułam/łem się jakby mnie niszczone psychicznie”, wielokrotnie mnie poniżała”)

(17/45) respondentów utrzymuje, że **zdarzyło się, iż była naruszona ich godność osobista poprzez używanie wobec nich obraźliwych słów i gestów od kolegów/**

(8/45) ankietowanych uczniów twierdzi, że **doznali przemocy fizycznej lub psychicznej od kolegów/ koleżanek** („załamanie się, ponieważ byłam/łem wyzywana/y i poniżana/y”, „Uczeń który był w naszej klasie mnie obrażał”, „wyzwiska typu (...)”, „obrażano mnie”).

(13/45) ankietowanych uczniów twierdzi, że **doznali przemocy fizycznej lub psychicznej od nauczycieli lub innych pracowników szkoły** („wyzywano

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

W ocenie ponad połowy (17/30) respondentów, którzy doznali przemocy i zgłosili to komuś w szkole, nie otrzymali pomocy.

(8/45) ankietowanych uczniów utrzymuje, że gdyby mieli jakiś problem, np. osobisty, rodzinny, koleżeński nie mogłoby liczyć na pomoc osób dorosłych w szkole; (15/45) odpowiedziało „nie wiem”; (20/45) mogłoby liczyć na pomoc osób dorosłych w szkole.

(8/45) ankietowanych uczniów utrzymuje, że nie pozostaje pod opieką nauczyciela przez cały czas przebywania w szkole („Zazwyczaj nie ma nikogo na dyżurze albo pani jest daleko ode mnie”).

Ankietowani uczniowie utrzymują, że:

- na zajęciach w szkole słyszeli o cyberprzemocy (40/45).

Zdaniem (10/45) ankietowanych uczniów nie czują się w szkole bezpiecznie („niektórzy

|
|
|
|
|
|
|

Niektórzy ankietowani uczniowie wpisali dodatkowe uwagi: „Uważam, że nauczyciele

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

Analiza wyników przeprowadzonej ankiety wskazuje, że nauczyciele nie traktują uczniów jednakowo, zdarzyło się, że potraktowano ich inaczej niż innych, zdarzyło się, iż była naruszona ich godność osobista poprzez używanie wobec nich obraźliwych słów i gestów od kolegów/ koleżanek oraz niektórych nauczycieli, są przypadki przemocy fizycznej i psychicznej wśród uczniów, (13/45) ankietowanych uczniów twierdzi, że doznali przemocy fizycznej lub psychicznej od nauczycieli lub innych pracowników szkoły.

Większość uczniów twierdzi, że na zajęciach w szkole słyszeli o cyberprzemocy, niemniej blisko co czwarty sygnalizuje, że obrażali innych uczniów za pomocą Internetu i telefonów komórkowych oraz że inni uczniów obrażali ich. Co trzeci respondent słyszał, że inni uczniowie umieszczali w Internecie zdjęcie lub informacje na temat koleżanki/ kolegi bez ich wiedzy.

Powyższe wskazuje na nieskuteczność podejmowanych w szkole działań w tym zakresie.

Podjęte w szkole działania nie uwzględniały pełnej diagnozy środowiska szkolnego, obejmującej faktyczne problemy uczniów związane z cyberprzemocą, pomimo występowania tego typu zdarzeń w kontrolowanej szkole.

Wszystkie działania, w szczególności o charakterze wychowawczo-profilaktycznym w szkole powinny zostać poddane ewaluacji. Dzięki temu szkoła pozyskuje informacje, czy zmierza w dobrym kierunku, nad czym musi jeszcze popracować, co jest sukcesem, a co porażką, jakie nowe problemy wymagają rozwiązania.

Ewaluacja umożliwia ocenę zmian i ich dynamiki, a w efekcie stymulowanie pozytywnych zjawisk odnoszących się do jakości funkcjonowania osób objętych oddziaływaniami wychowawczymi i profilaktycznymi.

Wskazane jest dokonanie bardziej szczegółowej diagnozy potrzeb środowiska. Aby każdy proces oddziaływania na dziecko zarówno w sferze dydaktycznej, jak i wychowawczej oraz przynosił zamierzone efekty, musi mieć swój początek w poznawaniu ucznia. Stanowi to podstawowy warunek i kryterium doboru treści, metod, środków, budowania płaszczyzny spotkania i kontaktów interpersonalnych. Poznanie przez wychowawcę preferowanego i urzeczywistnianego systemu wartości jest pierwszym ogniwem procesu wychowania ku wartościom. wartości muszą być poznane przez uczniów, którzy muszą zrozumieć ich istotę i rolę w życiu jednostki i ogółu. Poznanie stanowi podstawowy warunek akceptacji wartości, wolnego wyboru, do którego uczniów ma zmotywować wychowawca. Jest to zadanie wymagające wielkiego kunsztu wychowawczego, by nie zmuszać, lecz wyzwolić w dzieciach wewnętrzną potrzebę akceptacji i wyboru wartości.

W związku ze zdiagnozowanym zjawiskiem cyberprzemocy jest potrzeba przygotowania i stosowania rozwiązań organizacyjnych w tym obszarze, uwzględniających potrzeby i realia szkolne. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga pilnego podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych. Aby interwencja była skuteczna, należy: **wprowadzić skuteczne działania profilaktyczne w szkole, uświadamiające całej**

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora/szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych; **opracować procedurę reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy; podejmować interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.**

Wobec powyższego należy:

- **podjąć natychmiastowe działania celem zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, w tym zarówno fizycznego jak i psychicznego wszystkim uczniom (art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo oświatowe);**
- **dokonać ewaluacji realizowanych dotychczas działań, w szczególności w kontekście powyższych wyników przeprowadzonej ankiety;**
- **wykorzystać ww. wyniki ankiety w ramach sprawowanego przez dyrektora szkoły nadzoru pedagogicznego oraz poinformować Mazowieckiego Kuratora Oświaty o efektach podjętych działań w terminie do 28 lutego 2017r.**

7. Zalecenia:

- Wykonywać zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, w szczególności fizycznego, psychicznego (również ze strony nauczycieli) oraz przemocy rówieśniczej z użyciem mediów elektronicznych - art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r., poz. 59 ze zm.).
- Sprawować nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w szkole, w szczególności w zakresie zapewnienia uczniom bezpieczeństwa i przestrzegania praw dziecka i ucznia - art. 60 ust. 7, w związku z art. 55 ust. 2 pkt 5 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz. 59 ze zm.).
- Dostosować zapisy statutu szkoły do obowiązujących przepisów, w szczególności, w zakresie trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia - art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r., poz. 59 ze zm.).

Termin wykonania zaleceń: 12 lutego 2018r.

Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2017r. poz. 1658) dyrektor szkoły, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania protokołu kontroli, może zgłosić do organu sprawującego nadzór pedagogiczny pisemne, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 55 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz. 59 ze zm.) dyrektor szkoły, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń, a w przypadku wniesienia zastrzeżeń – w terminie 30 dni od dnia

Parafy*
kontrolującego/ych dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.

otrzymania pisemnego zawiadomienia o nieuwzględnieniu zastrzeżeń, jest obowiązany powiadomić:

- 1) organ sprawujący nadzór pedagogiczny o sposobie realizacji zaleceń;
- 2) organ prowadzący szkołę o otrzymanych zaleceniach oraz o sposobie ich realizacji.

Protokół podpisali:

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Ewa Łukasik
(dyrektor szkoły)

PRZEDSIĘWZYSTA WIZYTATOR

afm
mgr Dominika Piórczyńska
(przeprowadzająca kontrolę)

WIZYTATOR

Dominika Piórczyńska

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje dyrektor szkoły, w której przeprowadzono kontrolę, a drugi włącza się do akt kontroli.

Poświadczam odbiór protokołu kontroli

DYREKTOR SZKOŁY

10.01.2018
(data, podpis i imię i nazwisko dyrektora szkoły)

Warszawa, dnia 12 stycznia 2018r.

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3

Im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej

Al. Wojska Polskiego 34

05-800 Pruszków

tel. (22) 728 08 83, tel./ fax (22) 738 96 06

REGON: 367543319 NIP: 5342559960

Parafy*

afm
kontrolującego/ych

E. Łukasik
dyrektora szkoły/placówki

*zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 1658) „parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu”.